

Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven

Co nabízí pro knihovny a zřizovatele

Dotační titul Obecní knihovny – výzva a příležitost pro obce do 3000 obyvatel v roce 2025

19.11.2024, Moravská zemská knihovna v Brně

Klíčové činnosti

- Konzultace a poradenství v oblasti výstavby, rekonstrukce a modernizace knihovny
- Informace o financování související s obnovou knihoven (dotace, granty)
- Kontakty na ověřené dodavatele, architekty, designéry
- Databáze knihoven jako příkladů dobré praxe
- Metodické materiály, odborná příruční knihovna
- Informační zpravodaj (newsletter)

www.mcvrk.mzk.cz

METODICKÉ CENTRUM PRO
VÝSTAVBU A REKONSTRUKCI
KNIHOVEN

[RÁDCE](#) / [FINANCOVÁNÍ](#) / [INSPIRACE Z KNIHOVEN](#) / [DATABÁZE STAVEB](#) / [KE STAŽENÍ](#) / [O NÁS](#) /

**„Knihovna se z prostoru ke čtení
proměňuje na společenské centrum s
mnohanásobnými kompetencemi.“**

(R. Koolhaas, nizozemský architekt)

[Připravujeme rekonstrukci knihovny](#)

[Příruční knihovna](#)

[Mapa architektů a dodavatelů](#)

**VEŘEJNÁ KNIHOVNA – SRDCE OBCE
– brožura praktických rad a
inspirativních nápadů**

[/ ke stažení ZDE](#)

**Výsledky průzkumu na činnost a
služby Metodického centra pro
výstavbu a rekonstrukci knihoven**

[/ Více ZDE](#)

**Výstava k zapůjčení či tisku –
(re)VIZE knihoven 21. století:
prostor-funkce-příležitost**

[/ Více zde](#)

Knihovna pro 21. století

spolupráce s FA VUT v Brně – ateliérové zadání (od 2019)

1. Vytipování obecních knihoven ve spolupráci s metodičkami regionu JMK
2. Finální výběr - Ing. arch. J. Kratochvíl
3. Společná schůzka –seznámení s funkcí a potřebami knihoven + exkurze
4. Návštěva knihovny – lokalita, budova, rozhovor s knihovnicí, popř. zástupci města
5. První návrhy, průběžné konzultace (MCVRK, knihovnice, pedagog)
6. Vypracování architektonické vizualizace a 3D modelu
7. Předání knihovnici a zřizovateli

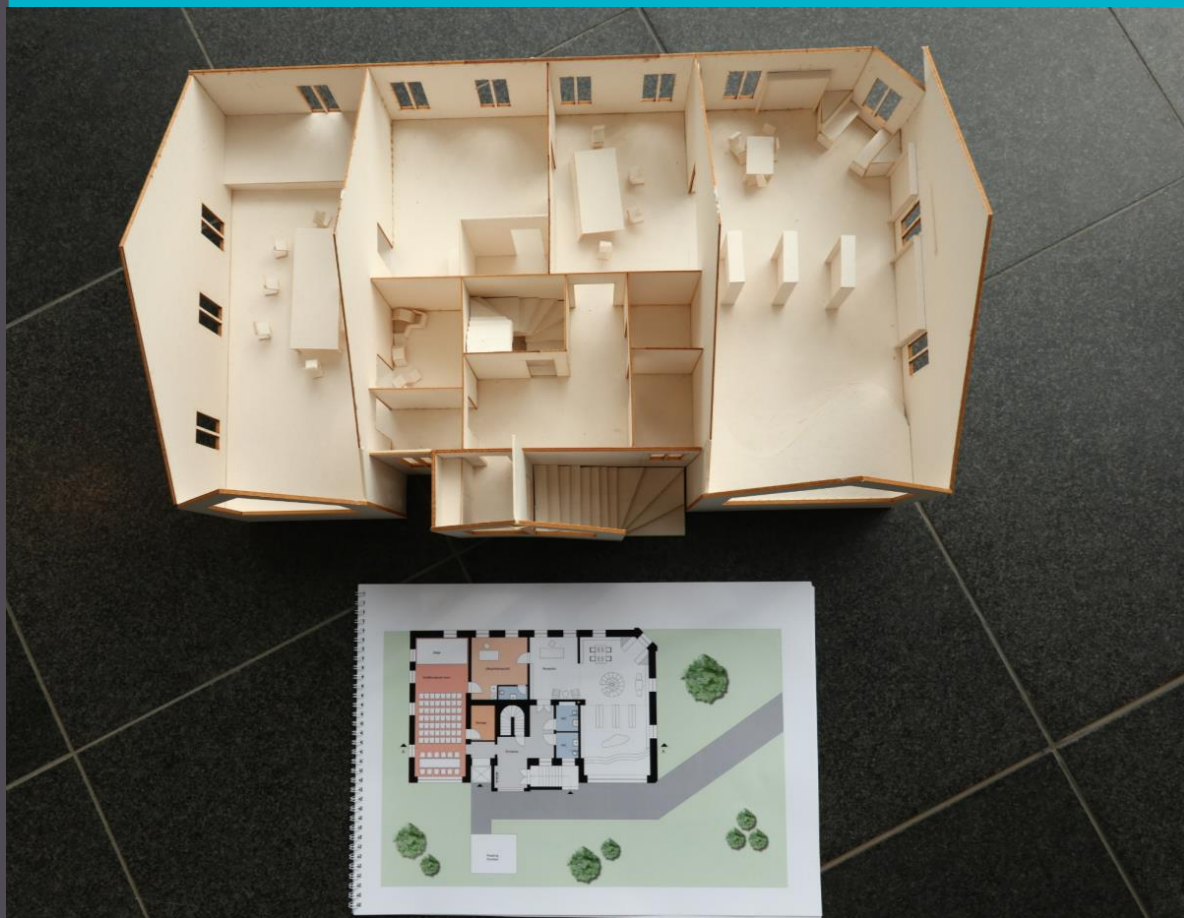

Studenti v terénu...

S	W	O	T
MLADÍ OBYVATELÉ	DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA	VYBUDOVÁNÍ KOMUNITY	SATELIT, POTLAČENÍ INFRASTRUKTURY V PROSPĚCH BYDLENÍ
ROZVOJOVÁ OBLAST	CHYBĚJÍCÍ TURISTICKÉ TRASY A CYKLOSTEZKY	ROZVOJ OBCE	BEZ KULTURNÍCH UDÁLOSTÍ
POLOHA NA NÁVSI	VZDÁLENOST OD ZNOJMA	-	-
-	-	SOUČÁST OBEČNÍHO ÚŘADU	-
BEZBARIÉROVÝ VSTUP	MALÁ VELIKOST MÍSTNOSTI	BLÍZKOST DĚTSKÉHO HŘIŠTĚ	LEPŠÍ VYBAVENOST KNIHOVNY VE ZNOJMĚ
PARKOVÁNÍ PŘED BUDOVOU	KRÁTKÁ OTEVÍRACÍ DOBA	MÁLO STÁLÝCH NÁVŠTĚVNÍKŮ	
PŘÍRODNÍ SVĚTLO			

Výsledné návrhy: vizualizace + 3D modely předány knihovnicím a zástupcům města

Stošíkovice na Louce

5 zásadních otázek před rekonstrukcí

1. Jak vypadá místo, ve kterém se knihovna nachází (stavebně-technický stav budovy a její interiér?)
2. K čemu a pro koho bude knihovna sloužit? (uspořádání knihovního fondu, provozní doba, poskytované služby a aktivity, kolik má zaměstnanců, jaké prostory budeme potřebovat a kdy; jaké bude její vybavení včetně technologií)
3. Jaká je strategie rozvoje obce a je knihovna její součástí?
4. Jaké partnery knihovna má nyní a jaké může mít (sdílení prostor, sponzoring, spolupráce...)?
5. Jaký je způsob financování?

Dívejme se na knihovnu očima uživatelů

„Plánovat prostory knihoven znamená především plánovat pro lidi!“ (A. MacDonald)

Poznávání / Analýza / Tvorba / Testování

Chci, aby tady...

Pomůcky: lístečky, krabice nebo nástěnka na sběr
Čas: nepřetržitě
Lidé: 1–2 kolegové

Kreativní a překvapivě efektivní způsob sběru zpětné vazby. Chcete-li vědět, co uživatelům chybí, rozmístíte po budově předtištěné lístečky „Chci, aby tady...“ a sledujte, co se bude dít.

NÁSTĚNKA PRO PODNĚTY ČTENÁŘŮ

Co by vám udělalo v knihovně radost?
Mohlo by v knihovně něco fungovat lépe?
Nebo nás naopak chcete za něco pochválit?
Zajímají nás vaše postřehy, náměty, připomínky...

Pište nám!

...nebo nás kontaktujte přes:

CHCI, ABY V KNIHOVNĚ:
www.mzk.cz/prani-stiznosti

Utrhněte si kousíček gumy na přilepení listku

Místní knihovna Dobřínsko

Počet obyvatel: 406

Realizace: 2024

Iva Machová

Obecní knihovna v Třeb síně

Počet obyvatel: 471

Realizace: 2022

Lucie Hašková

Obecní knihovna Studnice

Počet obyvatel: 1 161

Realizace: 2024

TURISTICKÁ VIZITKA®

CZ
1634
2

www.wander-book.com

558 669 201 www.staraves.cz

GPS:
49°43'40" N
18°11'18" E

SM

Zámek Stará Ves nad Ondřejnicí

Původně středověká vodní tvrz přestavěná na renesanční zámek se sgrafitovou výzdobou

Obecní knihovna Stará Ves nad Ondřejnicí

Počet obyvatel: 471

Realizace: 2022

Lucie Hašková

TURISTICKÁ VIZITKA®

CZ
2435
2

www.wander-book.com

Autor fotografie: Vladimír Šopík

GPS:
48°59'10"N
17°23'25"E

572 503 960

Zámek Uherský Ostroh

www.uhostroh.cz

ZSBK

Původně vodní hrad přestavěný v 16. století na reprezentativní renesanční zámek

CZ 2435 Zámek Uherský Ostroh

ZSBK

Obecní knihovna Uherský Ostroh

Počet obyvatel: 4 227

Realizace: 2024

Iva Machová

OBECNÍ KNIHOVNY

MÍSTNÍ KNIHOVNA V HRUBÉ VRBCE

Historická budova bývalé zámečnické dílny v Hrubé Vrbce byla propracovaně rekonstruována v zvláštní knihovně s výhledem na přírodu. Všechny stěny byly vyhlazeny a natřeny bílou barvou. Na stěně vchodu byla vytvořena vitrina pro místní archeologické výkopávky.

www.obechruba-vrbce.cz

OBECNÍ KNIHOVNA VELATICE

Historická budova bývalé zámečnické dílny v Velaticích byla propracovaně rekonstruována v zvláštní knihovně s výhledem na přírodu. Všechny stěny byly vyhlazeny a natřeny bílou barvou. Na stěně vchodu byla vytvořena vitrina pro místní archeologické výkopávky.

Na stěně chodby je připevněna skleněná vitrina pro místní archeologické výkopávky.

www.obecvelatice.cz

MÍSTNÍ KNIHOVNA V LITOBRAŤŘICÍCH

Místní knihovna v Litobratřicích se nachází v historické budově bývalé školy z roku 1884. V letech 2014–2017 prošla budova celkovou rekonstrukcí, knihovnu navýjímají. S podporou dotace byla knihovna vybavena novými nábytkem, konkrétně knihovnickým pultem a knihovnickými regály. Pro aktivity knihovny jsou v rekonstruované budově k dispozici nejen prostory samotné knihovny, ale také učebna, konferenční místnost a tělocvična.

ING. ARCH. MARTA ŠEDÁ
architektonický ústav

Knihovna se stala důležitým centrem obce.

2017
rok rekonstrukce

499

www.obeclitobratrice.cz

Čestný zařazení město Litobratřice knihovny získala Místní knihovna. Zapsáno na paměti mezinárodního knihovního kongresu v roce 2017. Rekonstrukce knihovny dokončena v roce 2017.

Veřejná knihovna – srdce obce

brožura pro knihovníky a zřizovatele

JAK ZAČÍT?
ANEB NAD ČÍM SE ZAMYSLET

1. Co chtějí návštěvníci? Co nejvíc chybí nám, co obci?
2. Co se nám osvědčilo a co ne?
3. Jaké **prostory** budeme potřebovat a kdy?
4. Vyhovují jednotlivé prostory cílovým skupinám? Jsou snadno dostupné?
5. Jaké plánované **aktivity** vyžadují vlastní oddělený prostor?
6. Jaké **pomůcky, materiály a jaká technika** bude potřeba? Jaké další vybavení? Jaké budou **nároky na infrastrukturu** (elektrická instalace, voda...)?
7. Jaké podmínky musíme vytvořit pro **realizaci vzdělávacích i dalších aktivit**?
8. **Co se nám líbilo v jiných knihovnách?**
9. Jaký bude další **rozvoj knihovny?**

PRAKTICKÉ RADY:

- Podívejte se na knihovnu očima uživatelů, ptejte se dětí, dospívajících i dospělých.
- Spolupracujte s místními organizacemi.
- Přizpůsobte se rytmu života v obci.
- Využijte venkovních prostor.

METODICKÉ CENTRUM

PRO VÝSTAVBU A REKONSTRUKCE KNIHOVEN

Naším posláním je být k dispozici všem zřizovatelům knihoven a knihovníkům, kteří mají zájem své knihovny vylepšovat, hledat nejenom jejich architektonickou podobu (tedy prostorové uspořádání a vybavení), ale také společně diskutovat možné funkce, které by jejich knihovna mohla plnit ve prospěch obce.

MŮŽEME VÁM NABÍDNOUT:

- rady a tipy, jak využít a zhodnotit prostory v knihovnách,
- informace k financování (vypsání dotační tituly a granty) rekonstrukcí knihoven a obnovy knihovnického mobiliáře,
- kontakty na ověřené výrobce a dodavatele knihovnického nábytku a na architekty, kteří se podíleli na realizaci knihoven,
- odborné semináře na téma architektura knihoven a workshopy,
- metodické materiály k výstavbě a rekonstrukci knihoven,
- příklady dobré praxe.

Případné otázky k jednotlivým realizacím zodpoví Lenka Dostálová (Lenka.Dostalova@mzk.cz). Příručka je dostupná i v online verzi <http://mcvrk.mzk.cz/ke-stazeni>.

Na všech snímcích jsou příklady zdařilých realizací z knihoven v ČR.

Vydala Moravská zemská knihovna v Brně
Kounicova 65a, 601 87 Brno v roce 2023

Fotografie: archiv MZK

Autoři: Mgr. Lenka Dostálová, Ing. arch. Tomáš Hofava

Grafická úprava a sazba: Zuzana Hofavová

Tisk: Tiskárna ABC

© Moravská zemská knihovna Brno 2023

KNIHOVNU TVOŘÍ
LIDÉ, PROSTOR
A TO „NEVIDITELNÉ“,
ČÍM HO DOBRÝ
KNIHOVNÍK UMÍ
NAPLNIT.

POTOM I LIDÉ
CHODÍ DO KNIHOVNY
RÁDI, PROTOŽE
TAM NAJDOU TO,
CO JE ZAJÍMÁ.

Brožura

pro knihovníky

a zřizovatele

VEŘEJNÁ KNIHOVNA
SRDCE OBCE

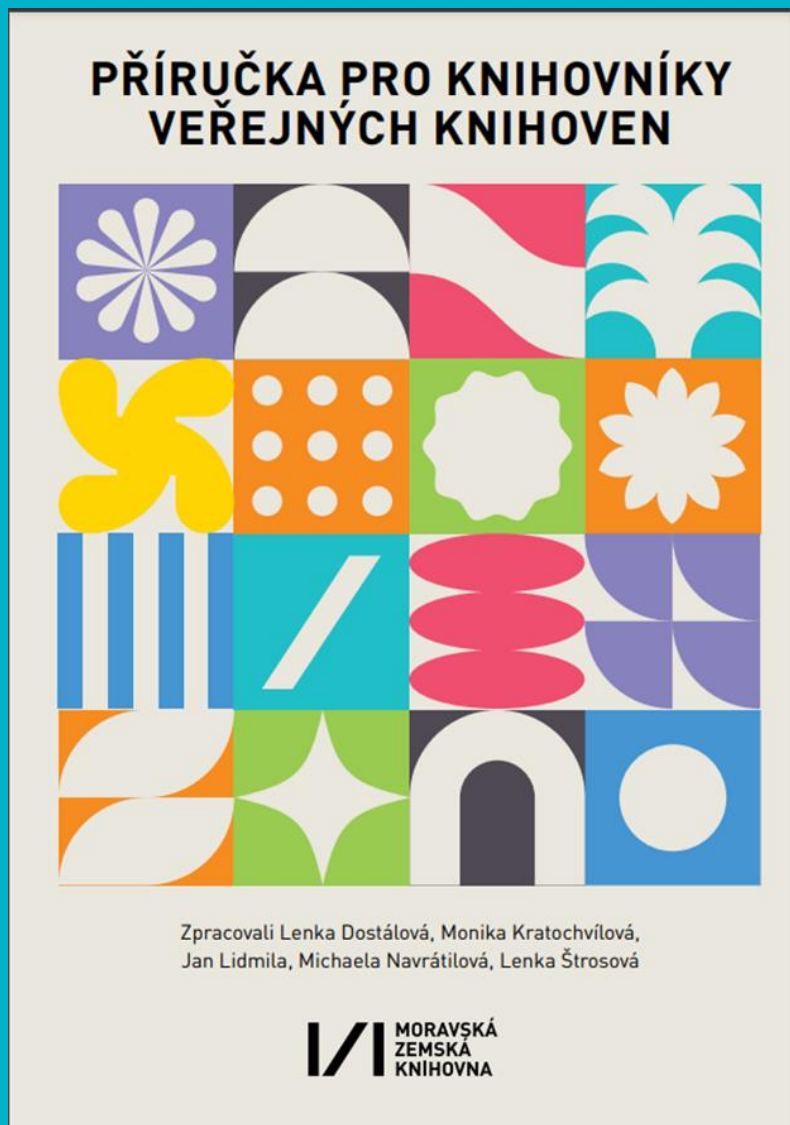
→
PRACOVNÍ LIST
„JAK NA NOVOU
KNIHOVNU“

POMŮŽEME vám proměnit knihovnu v místo, kde budou uživatelé rádi trávit volný čas.
PRINÁŠÍME vám informace, jak na přípravu rekonstrukce knihovny nebo při výstavbě nové.
UJASNÍME knihovníkům i zřizovatelům vlastní představy a zjednoduší komunikaci s architekty.
PŘIBLÍŽÍME zřizovatelům současné pojetí veřejné knihovny a překvapující možnosti, které nabízí.

MORAVSKÁ
ZEMSKÁ
KNIHOVNA

Příručka pro knihovníky veřejných knihoven

OBSAH	
1	ROLE KNIHOVNY V OBCI 9
2	VEŘEJNÁ KNIHOVNA JAKO SOUČÁST SYSTÉMU KNIHOVEN 11
2.1	2.1 Systém knihoven 12
2.2	2.2 Evidence knihoven 13
2.3	2.3 Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 s výhledem do roku 2030 13
3	KNIHOVNICKÁ LEGISLATIVA 15
3.1	3.1 Knihovnické zákony a vyhlášky 16
3.1.1	3.1.1 Veřejné čtení v knihovně 19
3.2	3.2 Metodické materiály a standardy 19
4	ZÁKLADNÍ DOKUMENTY KNIHOVNY 23
4.1	4.1 Zřizovací listina 24
4.2	4.2 Knihovní řád 25
5	REGIONÁLNÍ FUNKCE KNIHOVEN – SLUŽBY KNIHOVEN KNIHOVNÁM 28
5.1	5.1 Vymezení základních pojmů 29
6	PROSTORY A VYBAVENÍ KNIHOVEN 31
6.1	6.1 Architektonické zásady pro budovy knihoven 32
6.1.1	6.1.1 Velikost knihovny 33
6.2	6.2 Prostory a vybavení knihoven 33
6.2.1	6.2.1 Prostory pro děti 35
6.2.2	6.2.2 Prostory pro mládež 36
6.2.3	6.2.3 Prostory pro vzdělávání, setkávání, besedy 36
6.2.4	6.2.4 Makerspace, otevřené dílny, FabLab 36
6.2.5	6.2.5 Další důležité prostory v knihovně 37
6.2.6	6.2.6 Venkovní prostory knihoven 37
6.3	6.3 Knihovní nábytek 38
6.3.1	6.3.1 Regály 38
6.3.2	6.3.2 Výpůjční pult 39
6.3.3	6.3.3 Ostatní nábytek 40
6.4	6.4 Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven 40
7	KNIHOVNÍ FOND 42
7.1	7.1 Dokumenty v knihovním fondu 43

Kde je cíl, tam je cesta.....

I malý prostor může být funkční a útulný

Dívejte se na knihovnu očima uživatelů

K velkým změnám vedou malé kroky

Nebojme se inspirovat, ale s mírou - co funguje jinde nemusí fungovat u nás

Pokud nemáme peníze, vždy můžeme uklidit, pročistit, uvolnit,.....

Prostor pro dotazy.... 😊

Děkuji za pozornost!

Mgr. Lenka Dostálová

Lenka.Dostalova@mzk.cz